

har slet ingen Ret til Afgjørelse af Sagen. Vi have Ret, naar vi give Love, men naar vi fortolke Love, have vi ingen Ret; Lovfortolkning hører ikke herhen. Hvis en Fortolkning, som gjøres gjældende af dem, hvem det tilkommer at fortolke, Domstolene, forekommer os urigtig, saa have vi at stræbe hen til at faae Loven forandret. Vi kunne give nye Love, men med Hensyn til Fortolkning af de gamle Love ere vi underkastede Domstolene, medens Domstolene ere underkastede os og Hans Majestæt Kongen med Hensyn til de Love, der gives, og som de ere pligtige til at fortolke efter deres rette Indhold og Mening. Det er overordentlig vigtigt at holde dette fast, at vi aldeles ikke ere nogen lovfortolkende Myndighed. Naar vi skulle fortolke Love, saa maae vi gjøre det ved at give nye Love. Vi fortolke dem til vort Brug; det vil sige, at vi gaae ud fra den Mening, vi antage der findes i dem, men om denne Mening er den rette, maa, naar det bliver omstridt og det angaaer Enkeltmands Interesse, afgjøres af Andre end af os.

Det andet Punkt, jeg skal nævne, er et Punkt, som jeg ønskede at forbigaae, just fordi Realiteten ikke godt kan omhandles her, ikke blot ikke iasten, men overhovedet ikke her, og fordi det er uheldigt, at dette Punkt her skal bringes paa Bane af 3 Universitetslærere, men jeg maa dog ogsaa sige et Par Ord om disse Examenkommissioner. Det berører mig overordentlig lidt, fordi jeg har grumme lidt at gjøre med Universitetets Examenvesen og staaer udenfor alle Spørgsmaal, der have været reiste derom. Om Examenkommissioner ere gode eller ikke, skal jeg slet ikke indlade mig paa at bedømme; jeg har en Tidlang ønsket Examenkommissioner oprettede. Jeg anseer vore Embedsexamina for at have Mangler; jeg troer, at der er Udskilligt, der trænger til Forandring deri, ligesom jeg troer, at der trænges til Forandring i vor hele Universitetsundervisning, med Hensyn til hvilken vi maaskee endnu ikke ere blevne gennemtrængte af den Aand, der maa føre til, at Literaturen stiller sig i det rette Forhold til de mundtlige Fore-

drag, medens disse altid beholde deres Betydning. Hvad Realiteten angaaer, vil jeg berimod kun gjøre opmærksom paa, at der i den yderst korte Motivering, der findes af dette Forslag i den til det andet Thing afgivne Betænkning, viser sig en Grundmisforstaaelse, som det er godt strax at rette Opmærksomheden paa. Man vil have Examenkommissioner for at begunstige den frie Videnskabelighed, derved at Universitetet og Studierne ved dette befries for Hensynet til de nuværende Embedsexamina. Men fordi man opretter Examenkommissioner, befrier man naturligvis ikke Studierne paa nogen Maade fra Hensynet til Examinerne; Hensynet bliver jo aldeles det samme; man forbereder sig kun til Examen, saaledes som den nu bliver afholdt ved den nye Examenkommission. Hvad nu Videnskabeligheden angaaer, kunne, naar man tænker paa Professorene, disse maaskee personlig være vel tjente med at blive til frie Akademikere, der ikke havde at tænke paa Andet end deres egne Studier og videnskabelige Opgaver, men derfor underholder Staten ikke sit Universitet. Staten gaar ud fra, at der ved dette uddannes gode Embedsmænd, og derfor vil den have Embedsexamina, og kun hvis den vil have Embedsexamina, vil den have Examenkommissioner. Staten gaar ud fra, at dens Embedsmænd trænge til Forberedelse, og denne skal være videnskabelig i en vis Grad, men det Væsentlige for alle dem, der skulle være Embedsmænd, er ikke, at de blive virkelige Videnskabsmænd, men at de gennem en dygtig Instruktion tilegne sig det brugbare Resultat af Videnskaben, som kan gives i den Tid, da de studere. Dette Krav vil Staten nu albrig eftergive, og om dette Krav er tilfredsstillt, skal prøves ved Examenkommissionerne. De Studerende ville altsaa ikke faae en friere Bevægelse i deres videnskabelige Udvikling. Man maa ikke glemme, at Universitetet er til for at give de Studerende den Undervisning, de behøve til denne Forberedelse, og det vilde være et meget uheldigt Resultat, hvis Universitetet ligesom troede at faae og efterhaanden tiltog sig en Frihed